

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОДОРОЖЕЙ

**Методичні рекомендації
до виконання курсової роботи
для здобувачів вищої освіти
спеціальності J3 "Туризм та рекреація"
освітньої програми "Туризм"
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2026**

УДК 338.48-12(072.034)

О-64

Укладач О. О. Стрижак

Затверджено на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі і туристичного бізнесу.

Протокол № 1 від 20.08.2025 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Організація туристичних подорожей [Електронний ресурс] : О-64 методичні рекомендації до виконання курсової роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності J3 "Туризм та рекреація" освітньої програми "Туризм" першого (бакалаврського) рівня / уклад. О. О. Стрижак. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2026. – 34 с.

Подано методичні рекомендації до виконання курсової роботи з навчальної дисципліни. Наведено структуру, основні вимоги до оформлення та порядок захисту курсової роботи.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти спеціальності J3 "Туризм та рекреація" освітньої програми "Туризм" першого (бакалаврського) рівня.

УДК 338.48-12(072.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2026

Вступ

Туризм відіграє вирішальну роль в економічному та соціальному розвитку будь-якої країни. Він є чинником економічного зростання, стимулюючи створення робочих місць, збільшення доходів місцевого населення та надходження іноземної валюти.

Туризм як унікальне явище індивідуального та суспільного життя привертає увагу зростаючої кількості дослідників різних наукових напрямів. З одного боку, туризм є методом пізнання навколишнього світу, природних об'єктів, історичної та культурної спадщини, міжнаціональних комунікацій, а з іншого – уособлює динамічну економічну діяльність з виробництва та реалізації послуг, спрямованих на задоволення потреб туристів під час подорожі.

У процесі вивчення навчальної дисципліни "Організація туристичних подорожей" для формування у здобувачів вищої освіти професійних компетентностей, глибоких теоретичних та практичних знань використовують різні форми аудиторної та позааудиторної самостійної роботи, що дозволяє активізувати їхню пізнавальну та дослідницьку діяльність. Згідно з навчальним планом освітньої програми "Туризм" вивчення здобувачами вищої освіти навчальної дисципліни "Організація туристичних подорожей" закінчується виконанням курсової роботи, яка займає особливе місце в системі діагностики якості підготовки фахівців.

Курсова робота – це окремий заліковий кредит навчальної дисципліни, що оцінюють як самостійний вид навчальної діяльності. Обсяг часу на виконання та захист курсової роботи – складова часу на самостійну роботу здобувача вищої освіти в межах обсягу годин, виділених на вивчення навчальної дисципліни за планом. Відповідно до навчального плану здобувачі вищої освіти виконують курсову роботу з навчальної дисципліни "Організація туристичних подорожей".

Курсова робота спрямована на розвиток самостійної діяльності й аналітичних здібностей здобувачів вищої освіти. Виконання курсової роботи дозволить здобувачам вищої освіти поглибити та систематизувати свої теоретичні та практичні знання у сфері туropolерейтингу на рівні підприємства, а також із організації обслуговування на туристичних

підприємствах, що дозволить закласти основи до ведення ними в подальшому практичної діяльності в галузі міжнародного та внутрішнього туризму.

У процесі підготовки курсової роботи здобувач вищої освіти повинен виявити вміння використовувати останні нормативно-правові акти, різноманітні дозвільні документи, наукову літературу та періодику; логічно та грамотно формулювати та висловлювати власні думки, робити висновки та обґрунтовані пропозиції.

Компетентності та результати навчання, які формуються під час виконання курсової роботи, подано в табл. 1.

Таблиця 1

Компетентності та результати навчання

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
PH1	ЗК3; ЗК5; ЗК7; ЗК14; СК1; СК2; СК6; СК7; СК9; СК10; СК12; СК15
PH2	ЗК1; ЗК2; ЗК3; ЗК7; ЗК14; СК1; СК6; СК8; СК15
PH3	ЗК5; ЗК6; ЗК7; СК1; СК2; СК5; СК7; СК10
PH6	ЗК3; ЗК4; ЗК5; ЗК7; ЗК14; СК1; СК2; СК4; СК6; СК8; СК12
PH7	ЗК3; ЗК5; ЗК6; ЗК7; ЗК8; ЗК10; ЗК11; ЗК12; ЗК13; ЗК14; СК1; СК2; СК5; СК6; СК7; СК12
PH8	ЗК1; ЗК4; ЗК5; ЗК8; ЗК9; ЗК13; СК3; СК7; СК8; СК11; СК12; СК16
PH9	ЗК1; ЗК4; ЗК6; ЗК7; ЗК8; ЗК9; ЗК11; ЗК12; ЗК13; ЗК14; СК1; СК3; СК5; СК7; СК8; СК9; СК10; СК11; СК12; СК13; СК14; СК15; СК16
PH10	ЗК1; ЗК8; ЗК10; СК2; СК5; СК6; СК7; СК9; СК16
PH12	ЗК1; ЗК5; ЗК8; ЗК9; ЗК10; ЗК11; ЗК12; ЗК13; ЗК14; СК1; СК3; СК8; СК9; СК11; СК13; СК14; СК15
PH18	ЗК1; ЗК5; ЗК13; СК2; СК3; СК4; СК10; СК11; СК13; СК15
PH22	ЗК1; ЗК4; ЗК6; ЗК8; ЗК9; ЗК13; СК1; СК3; СК8; СК10; СК11; СК12; СК13; СК14; СК15; СК16

Примітка.

PH1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

PH2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

PH3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їхній поділ.

PH6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.

PH7. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.

PH8. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.

PH9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

PH10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

PH12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

PH18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх у різних професійних ситуаціях.

PH22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.

ЗК1. Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК4. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК5. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК8. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК9. Уміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.

СК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

СК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК3. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

СК4. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.

СК5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

СК6. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

СК7. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

СК8. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

СК9. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах.

СК10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.

СК11. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.

СК12. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.

СК13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.

СК14. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

СК15. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

СК16. Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу.

1. Порядок організації виконання курсової роботи

1.1. Загальні методичні рекомендації

Виконання курсової роботи є важливим і завершальним етапом вивчення навчальної дисципліни "Організація туристичних подорожей" для здобувачів вищої освіти спеціальності J3 "Туризм та рекреація".

Перш ніж розпочинати писати курсову роботу, здобувач вищої освіти має ознайомитися з основними вимогами до її виконання. Тема курсової роботи повинна бути актуальною, тобто такою, що відповідає сучасним потребам розвитку туристичної галузі, а питання, що розкривають в роботі, важливі для розуміння сутності і структури заходів щодо організації туристичних подорожей.

Мета курсової роботи – розроблення авторського туру за самостійно обраним маршрутом до будь-якої країни світу з різноманітною програмою перебування. Виконання практичної роботи з розроблення туру здійснює здобувач вищої освіти самостійно під керівництвом викладача.

Завдання курсової роботи:

розвиток навичок самостійної роботи з методичним матеріалом та літературою, збирання й аналіз практичного матеріалу за темою роботи;

оволодіння методиками аналізу, дослідження, опису;

формування висновків, пропозицій та рекомендацій щодо вдосконалення технологій обслуговування в туристичній галузі.

Курсова робота містить такі елементи наукового дослідження:

практична значущість;

комплексний і системний підходи до вирішення поставленого завдання;

використання сучасної методології і наукових розробок та досліджень за темою;

застосування творчого підходу й відображення власного бачення вирішення поставленого завдання.

Практична значущість полягає в обґрунтуванні запропонованого туристичного продукту та визначення перспектив його реалізації на туристичному ринку.

Курсова робота має свідчити про використання достатньої кількості (не менше 30) літературних джерел вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі; містити систематизацію та аналіз різних думок і підходів, а також обґрунтовані висновки та пропозиції.

У роботі не повинно бути граматичних та стилістичних помилок; необхідно дотримуватись правил цитування, оформлення посилань на літературні джерела та їхній список. Мова викладення – наукова, тобто точна та стисла.

1.2. Послідовність виконання курсової роботи

Курсову роботу виконують у такій послідовності:

- вибір теми курсової роботи;
- вивчення літератури за темою;
- складання плану роботи;
- написання та оформлення роботи;
- представлення курсової роботи керівнику для рецензування;
- якщо необхідно, виправлення помилок та усунення недоліків щодо змісту та оформлення роботи;
- підготовка матеріалів презентації;
- захист курсової роботи.

Першим етапом написання курсової роботи є вибір теми. Під час вибору теми курсової роботи здобувач вищої освіти має враховувати свою зацікавленість до певного виду туризму, до певного макрорегіону чи регіону, до певної країни або України. Крім того, вибір теми має залежати від професійного спрямування автора у туристичному бізнесі, від мети розроблювальної подорожі. Наприклад, метою подорожі можуть бути: пляжний відпочинок, пізнавальний інтерес, спорт, оздоровлення, лікування, самодіяльний туризм, ділові інтереси, хобі, свята, фестивалі, конкурси, риболовля, полювання, навчання, наука, природа, екологія, релігія, духовні вчення, пригоди, ностальгія тощо. Визначивши мету

подорожі, здобувач вищої освіти має пов'язати її з географічним районом, об'єктом туризму і вибрати форму організації та обслуговування подорожі (похід, екскурсія, стаціонарний відпочинок і т. д.).

На цьому етапі здобувач вищої освіти у процесі консультування з керівником визначає мету роботи, її актуальність, завдання, об'єкт та предмет дослідження. Мета дослідження повинна виходити з теми курсової роботи. Для досягнення зазначеної мети формуються завдання, виконання яких забезпечує досягнення поставленої мети.

Після вибору теми здобувач вищої освіти повинен розробити й викласти в письмовій формі її план. План теми слід розробляти після ознайомлення з літературними джерелами, які висвітлюють ті чи інші питання і проблеми з теми дослідження. Це дасть змогу здобувачу вищої освіти детальніше уявити собі структуру курсової роботи, послідовно викласти її зміст, повніше висвітлити коло питань, які мають бути вирішені.

План має містити лише ті питання, які безпосередньо стосуються теми і дають змогу повно і глибоко розкрити її. Після узгодження плану здобувач вищої освіти починає працювати безпосередньо над теоретико-аналітичною частиною.

Структура курсової роботи така:

титульний аркуш (додаток А);

зміст (додаток Б);

вступ;

теоретико-аналітична частина;

висновки;

перелік використаних джерел;

додатки.

Вступ починають з короткого огляду теми роботи. Можна навести приклад сучасного стану проблеми, коло дискусійних питань, що є зараз актуальними, з посиланням на джерела, якими користуватиметься здобувач вищої освіти під час написання роботи, виокремити саме ті питання, які безпосередньо будуть розглянуті в роботі. Для тем спеціалізованих, до яких звертається вузьке коло дослідників, слід указати місце у системі пов'язаних із ними наук, ступінь дослідженості теми, надати тлумачення основних термінів.

У вступі необхідно обґрунтувати актуальність вибраної теми, мету та завдання курсової роботи, виокремити об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом зазвичай є явища, названі у темі роботи, предметом – процеси, що найбільш детально характеризують ту чи іншу сторону досліджуваного об'єкта. Іншими словами, предмет – це вибраний здобувачем вищої освіти конкретний напрям дослідження у рамках теми курсової роботи. Наприкінці вступної частини дають короткий огляд літературних джерел, виокремлюючи два – три посібника чи монографії. Якщо здобувач вищої освіти вже має публікації, пов'язані з темою курсової роботи, чи брав участь у тематичних конкурсах, або планує користуватися матеріалами роботи у подальшій науково-дослідницькій діяльності, то це бажано відмітити.

Перший розділ курсової роботи – суто теоретичний. У ньому подають розширене тлумачення понять, явищ та процесів туристичної діяльності, характеризують особливості організації вибраного виду туристичної подорожі.

У другому розділі наводять огляд існуючих проблем ринку туристичних послуг у вибраній туристичній дестинації.

Третій розділ – практичний. У цьому розділі здобувач вищої освіти має навести розробку власного туру, шляхом реалізації якого буде вирішена одна з зазначених проблем розвитку туризму у вибраній дестинації; вказати на недоліки у сучасній організації туристичних послуг (управління об'єктом туристичного інтересу і т. д.) і способи їхнього усунення, вказати перспективи розвитку наданого туристичного напрямку в Україні та світі.

1.3. План розроблення туру

1. Зібрати коротку географічну характеристику району (географічне положення, територіальна приналежність, клімат, природа, ресурси і т. д.).
2. Охарактеризувати вид туризму.
3. Проаналізувати інфраструктуру туризму (засоби транспорту, харчування, розміщення).
4. Указати сезонність подорожі (цілорічний, сезонний маршрут, визначений час для подорожі).

5. Вибрати форму участі в подорожі (індивідуальне, групове, родинне).

6. Указати вік туристів, для яких розроблений тур (дитячий, молодіжний, зрілий, змішаний).

7. Указати тривалість подорожі (від однієї доби до 6 місяців).

8. З'ясувати можливості вибору способів пересування шляхом до місця початку подорожі, а також визначити всі види транспорту, які можуть бути надані туристу під час туру (авіаційний, велосипедний транспорт, а також канатна, монорейкова дорога, фунікулер, дирижабль, дельтаплан, повітряна куля та інші).

9. Визначити туристські формальності і безпеку туризму в країні подорожі.

10. Вибрати форми проживання у місці відпочинку або подорожі (готель, мотель, ротель, кемпінг, пансіонат, турбаза, притулок, хостел, таймшер, флотель, ботель і т. д.).

11. Скласти цікаву і різноманітну програму подорожі, включаючи розваги. У якості основної програми туристів можуть бути огляд історичних пам'яток, лікування грязями, водами, навчання іноземним мовам, вивчення ремесел, звичаїв, проходження туристського маршруту і т. д.

12. Дати характеристику цільової аудиторії цього туру.

13. Дозвільні розваги припускають:

відвідування кінотеатрів, концертних залів;

відвідування виставок, вернісажів, галерей;

участь у святах, шоу, дискотеках;

відвідування спортивних комплексів, тренажерних залів, басейнів, тенісних кортів;

екскурсії;

катання на човнах, яхтах, серфінг, водні лижі та ін.;

відвідування зоопарків, заповідників, акваріумів;

відвідування казино, залів ігрових автоматів, комп'ютерних ігор та ін.

14. Описати місцеві визначні пам'ятки і скласти програму обслуговування туристів за маршрутом згідно стандарту (додаток В).

15. Заповнити технологічну карту (додаток Г).

16. Скласти інформаційний лист (додаток Д та Е).

17. Придумати коротку і змістовну рекламу туру, відображаючи основний зміст і особливість цієї подорожі, наприклад: "Ми пропонуємо Вам захопливі рибальські тури по Дніпру. Під час цих турів Ви зумієте не тільки відчути себе щасливим рибалкою, але й насолодитися дивовижними пейзажами, зустрітися з цікавими людьми".

18. Розрахувати вартість туру.

19. Показати в додатку карту-схему району подорожі з відміченими пам'ятками.

У висновках коротко подають структуру теоретико-аналітичної частини, обов'язковим є посилання здобувача вищої освіти на власні пропозиції.

Якщо під час написання курсової роботи здобувач вищої освіти використовував засоби штучного інтелекту, то необхідно зазначити, які інструменти (сервіси) та з якою метою було використано. Наприклад: Під час підготовки курсової роботи автор використав ChatGPT з метою підбору літератури за цією тематикою. Після використання цього сервісу автор опрацював всі джерела інформації. Автор несе повну відповідальність за зміст опублікованої роботи.

1.4. Критерії оцінювання курсової роботи

Курсову роботу оцінюють за критеріями:

самостійності виконання;

логічності та деталізації плану;

повноти й глибини розкриття теми;

наявності ілюстрації (таблиці, рисунки, схеми тощо);

кількості використаних джерел (не менше десяти);

використання цифрової інформації та відображення практичного досвіду;

наявності конкретних пропозицій і прогнозів з обов'язковим посиланням на використані літературні джерела;

якості оформлення.

Курсову роботу оцінюють за 100-бальною шкалою. Критерії оцінювання курсової роботи надано у табл. 2.

Складові оцінювання курсової роботи

№ з/п	Складові оцінки	Кількість балів
1	Відповідність курсової роботи темі та поставленим завданням	0 – 10
2	Аналіз наукової літератури за останні 5 років, правильне оформлення бібліографії	0 – 10
3	Самостійність (наявність власних ідей та висновків) та оригінальність (відсутність плагіату)	0 – 10
4	Використання реальних даних статистики туризму	0 – 10
5	Практична значущість результатів, обґрунтованість запропонованих заходів	0 – 20
6	Якість оформлення (відповідність вимогам щодо оформлення роботи)	0 – 10
7	Правильність стилістики та термінології, логічність викладення матеріалу, грамотність	0 – 10
8	Доповідь (уміння чітко та логічно викласти основний зміст роботи та висновки)	0 – 10
9	Аргументація (здатність аргументовано захищати свою позицію та надавати відповіді на запитання)	0 – 10
Разом		0 – 100

2. Вимоги до оформлення курсової роботи

2.1. Загальні вимоги

Курсову роботу оформлюють за допомогою комп'ютера – текст друкують з одного боку аркуша паперу стандартного формату А4 до тридцяти рядків на сторінці. Абзацний відступ має бути однаковим по всій роботі і дорівнювати 5 знакам (приблизно 1,25 см), вирівнювання основного тексту – по ширині. Шрифт друку повинен бути чітким, рядок – чорного кольору середньої жирності. Під час комп'ютерного набору тексту слід використовувати шрифт Times New Roman 14. Міжрядковий

інтервал – множина 1,5. Під час оформлення таблиць та рисунків допускають використання 12 розміру шрифту. Текст курсової роботи повинен бути надрукований з обов'язковим дотриманням таких відступів від краю аркуша: лівий – 30 мм, правий – 15 мм, верхній та нижній – 20 мм.

У процесі виконання робіт необхідно дотримувати рівномірну щільність, контрастність і чіткість зображення по всій роботі. У роботі повинні бути чіткі лінії, літери, цифри та інші знаки. Усі лінії, літери, цифри і знаки повинні бути однаково чорними по всій роботі. Окремі слова, формули, знаки, що вписуються у текст, повинні бути чорного кольору, щільність вписаного тексту повинна бути максимально наближеною до щільності основного тексту.

Перша сторінка – це титульний аркуш, його не нумерують. Титульний аркуш оформлюють згідно з додатком А. Друга сторінка – це зміст курсової роботи, на ньому також не проставляють номер сторінки. З третьої сторінки починають вступ роботи та ставлять номер сторінки – 3. Назву кожного розділу друкують великими літерами (ВСТУП, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ). Заголовки структурних частин роботи варто розташовувати в центрі без крапки наприкінці. Усі розділи роботи починають з нової сторінки, новий підрозділ починають з тієї ж сторінки, на якій закінчився попередній, залишивши відступ у два рядки. Остання сторінка кожного розділу має бути заповнена текстом не менше ніж на 2/3 сторінки.

Текст роботи розбивають на розділи (заголовки), параграфи (підрозділи) і пункти, які повинні мати порядкові номери. Після номера будь-якого розділу ставлять крапку. Усі розділи (заголовки) в змісті і тексті, крім ВСТУПУ, повинні бути пронумеровані арабськими цифрами. Назви параграфів пишуть окремим рядком. Заголовки параграфів пишуть звичайним шрифтом і розташовують посередині сторінки.

Підрозділи (параграфи) слід нумерувати в межах кожного заголовку. Номер кожного параграфа повинен складатися з двох цифр. Наприкінці номера підрозділу (параграфа) також ставлять крапку. Наприклад: 2.1. – Перший параграф другого розділу.

Пункти нумерують арабськими цифрами в межах кожного параграфа. Номер пункту повинен складатися з номерів розділу (заголовка),

підрозділу (параграфу) і пункту, розділених крапками. Наприкінці номера пункту також ставлять крапку. Наприклад: 2.1.3. – Третій пункт першого параграфу другого розділу.

Глави і параграфи повинні мати короткі, відповідні заголовки. У кінці заголовка крапку не ставлять. Підкреслювати заголовки і робити переноси в словах не допускається.

Номер відповідної глави або параграфу ставлять на початку, номер пункту на початку першої (червоної) рядка абзацу, яким починають відповідний пункт.

Примітки і виноски розміщують у нижній частині сторінки, відокремлюють від тексту рисою, або розташовують в квадратних дужках у тексті і нумерують арабськими цифрами.

Нумерація сторінок повинна бути наскрізною, включаючи СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ. Обсяг курсової роботи, як мінімум, повинен становити близько 45 сторінок друкарського тексту. У цей об'єм не входять додатки і список використаної літератури.

У роботі має бути єдина система літерних позначень. Не допускають довільне скорочення слів. За наявності у роботі формул, таблиць, схем та інших ілюстраційних матеріалів останні мають бути названі і пронумеровані. У роботі на них має бути посилання.

Рисунки і таблиці, розташовані на окремих сторінках, необхідно включати в наскрізну нумерацію сторінок. Усі ілюстрації (фотографії, графіки, схеми, креслення та інші включення в текст) іменують рисунками.

Рисунки нумерують послідовно наскрізний (єдиної) нумерацією в межах всієї роботи арабськими цифрами, наприклад: Рис. 1., Рис. 2. і т. д.

Рисунок повинен бути розміщений одразу після заслання на нього в тексті або в безпосередній близькості. Кожен рисунок повинен супроводжуватися змістовним підписом. Підпис поміщають під рисунком в одному рядку з його номером.

Цифровий матеріал рекомендовано виконувати у вигляді таблиць. Таблиці слід нумерувати наскрізною нумерацією в межах всієї роботи арабськими цифрами. Кожна таблиця повинна мати змістовний заголовок, який поміщають над відповідною таблицею. Підкреслювати заголовок не слід. Над верхнім правим кутом таблиці і заголовком поміщають

напис "Таблиця" із зазначенням порядкового номера таблиці (наприклад, Таблиця 5). Графу "№ з/п" в таблицю включати не слід. Таблиця повинна розміщуватись одразу після посилання на неї в тексті роботи або в безпосередній близькості. У разі перенесення таблиці на наступну сторінку необхідно пронумерувати графи і повторити їхню нумерацію на наступній сторінці. Цю сторінку починають з напису "Продовження табл." із зазначенням її номера.

Формули, поміщені в роботі, повинні нумеруватися в межах роботи наскрізною (єдиною) нумерацією арабськими цифрами. Номер формули слід брати в круглі дужки і поміщати на правій стороні аркуша на рівні нижнього рядка формули, до якої він належить.

Посилання в тексті на номер рисунка, таблиці, сторінки, глави пишуть скорочено і без значка №, наприклад: рис. 3, табл. 4, с. 34, розд. 2.

2.2. Оформлення списку використаних джерел

Відомості списку літератури повинні містити прізвище та ініціали автора, назва книги, місце видання, видавництво і рік видання. Прізвище автора слід вказувати в називному відмінку. Якщо книгу написано двома або більше авторами, то їхні прізвища з ініціалами вказують в тій послідовності, в якій вони надруковані у книзі. У разі наявності трьох і більше авторів допускають вказувати прізвище та ініціали тільки першого з них і слова "та ін." Назву книги слід наводити в тому вигляді, в якому її подано на титульному аркуші. Найменування місця видання літературного джерела необхідно приводити повністю в називному відмінку. Відомості про статті з періодичного видання (журналу тощо) повинні включати прізвище та ініціали автора, назву статті, найменування видання, рік випуску, номер видання, сторінки.

У список літератури включають всі джерела, використані в роботі, в алфавітному порядку або в порядку цитування. Він повинен включати тільки джерела, безпосередньо використані в роботі, тобто ті, які цитували, на які робили посилання, які слугували основою у процесі формування погляду здобувача вищої освіти. Включення в список літератури інших прочитаних матеріалів не рекомендовано.

2.3. Оформлення додатків

Додаток – це частина основного тексту, яка має додаткове значення і є необхідною для більш повного висвітлення теми. За змістом додатки дуже різноманітні. Додатки оформлюють як продовження курсової роботи на останніх її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Кожен із них починають із нової сторінки, їм дають заголовки, надруковані угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкують слово "Додаток __" і велику літеру, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б і т. ін. Єдиний додаток позначають як додаток А.

Рисунки, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д; ф-ла (А.1) – перша формула додатка А.

3. Порядок захисту курсових робіт

Не пізніше ніж за 2 тижні до захисту курсової роботи здобувач вищої освіти подає роботу на перевірку керівнику у зазначений термін. У разі виявлених недоліків та/або неточностей, здобувач вищої освіти повинен доопрацювати роботу за вказаними зауваженнями та повторно здати на перевірку.

Курсова робота обов'язково має проходити перевірку на унікальність за допомогою програмного забезпечення "Strike Plagiarism". Звіт з результатами перевірки унікальності додається до роботи. Відсоток унікального тексту курсової роботи має становити мінімум 50 %.

Керівник пише рецензію, де зазначає її теоретичний рівень, актуальність виконаних досліджень, доцільність і унікальність запропонованого туру, формулює висновок (рекомендована чи не рекомендована робота до захисту).

Здобувач вищої освіти зобов'язаний підготувати усний виступ за результатами курсової роботи у формі доповіді, яка має розкрити зміст, наукове і практичне значення цієї роботи. Тривалість доповіді здобувача вищої освіти має бути в межах 5 хв. Не можна перебільшувати час, який відведено за регламентом на доповідь.

Доповідь потрібно обов'язково вивчити, розповідати її голосно, логічно, чітко, не поспішаючи викладати зміст, акцентуючи увагу слухачів на найбільш важливому.

Текст доповіді має бути максимально наближений до тексту курсової роботи. У доповіді мають бути ті ілюстрації (рисунки, діаграми, схеми, гістограми та ін.), таблиці, які наведені в курсовій роботі. Не можна використовувати у доповіді дані, що не наведені в курсовій роботі.

На захисті курсової роботи доповідь здобувача вищої освіти обов'язково супроводжують презентацію, яка допомагає наочно подати результати дипломної роботи. Для оформлення презентації рекомендовано використовувати програму Microsoft Power Point

Основні етапи роботи над презентацією доповіді:

1. Планування кількості слайдів.
2. Вибір необхідних матеріалів (текст, таблиці, рисунки, фотографії, діаграми та ін.).
3. Технічне втілення й демонстрація (дизайн слайдів, спосіб появи вставок об'єктів, автоматичний або керований показ слайдів та ін.).

Перший слайд презентації має містити таку інформацію:

логотип і повну назва університету, навчально-наукового інституту і кафедри, де були проведені дослідження;
назву роботи;
курс, форму навчання, ПІБ доповідача;
науковий ступінь, наукове звання, ПІБ керівника;
рік виконання курсової роботи.

Основні правила оформлення презентації

1. Фон слайдів. Потрібно уникати зайво яскравих кольорів. Виділення в тексті має бути максимально контрастним і обумовлено необхідністю. Стиль оформлення має бути єдиним у межах всієї презентації.

2. Нумерація слайдів. Усі слайди (крім першого слайда) нумерують у правому верхньому куті.

3. Оптимальні шрифти – Arial або Times New Roman (для заголовків – не менш, ніж 24 пт, для інформації – не менш, ніж 18 пт). Необхідно уникати великі текстові вставки. Цифри повинні бути великими, яскравими й чіткими. Кращі кольори шрифту – чорний або синій (але не червоний, рожевий, блакитний, жовтий).

4. Анімація. Використання анімаційних ефектів має бути виправдане й не відволікати слухачів від сприйняття сутності матеріалу, який викладають.

5. Відеоматеріали в презентації мають бути не в стислому форматі, а в стандартному форматі MPEG I, тому що використання інших кодерів (DivX, Xvid, WMV) не дозволяє якісно показати відеоматеріали.

6. Таблиці та ілюстрації. Кожна таблиця та ілюстрація має обов'язково згадуватися в доповіді й мати пояснювальну інформацію.

7. Скорочення. Варто використовувати загальноприйняті терміни та позначення.

8. Висновки. Потрібно завершити доповідь 1 – 3 загальними висновками.

9. Загальні особливості:

у презентації не повинно бути слайдів, які не використовують у доповіді;

обов'язково перевірити свою доповідь на комп'ютері та проекторі, які будуть на захисті;

мати резервну копію презентації доповіді на запасному носії.

Курсову роботу здобувач вищої освіти захищає прилюдно в навчальній групі. Захист, як правило, триває близько 10 хвилин. Орієнтовна структура доповіді повинна відображати структуру курсової роботи. Особливу увагу необхідно приділити характеристиці власного розробленого туру. Після доповіді здобувач вищої освіти відповідає на поставлені запитання. Під час захисту оцінюють: якість виконаної здобувачем курсової роботи, рівень знань і набутих навичок за темою, вміння аналізувати, логічно та аргументовано викладати думки, відповідати на запитання.

Рекомендована література

Основна

1. Гуменюк Г. М. Організація туристичних подорожей : навчальний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 242 "Туризм і рекреація" ОПП "Туризм" / Г. М. Гуменюк, Д. М. Копилець, О. С. Дівнич. – Івано-Франківськ : ПНУ ім. В. Стефаника, 2025. – 252 с.

2. Демко В. С., Колокольчикова І. В. Основи туристичної діяльності: теорія і практика : навчальний посібник / В. С. Демко, І. В. Колокольчикова. – Запоріжжя, 2025. – 207 с.

3. Економіка рекреації та туризму [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. А. Сущенко, О. О. Стрижак, Н. А. Дехтяр [та ін.]. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 346 с. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26223>.

4. Опря Б. О. Організація туристичних подорожей : навчально-методичний посібник для студентів 3 курсу природничо-економічного факультету спеціальності 242 "Туризм" / Б. О. Опря. – Кам'янець-Подільський : ТОВ "Друкарня "Рута", 2021. – 154 с.

5. Організація туризму : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. О. М. Перепелюк. – Умань : Сочінський М. М., 2022. – 128 с.

6. Організація туристичних подорожей : навч.-метод. посіб. / П. Кучер, О. Никига, К. Лабарткава та ін. – Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2024. – 136 с.

7. Організація туристичної діяльності: методика та практика : навч. посіб. / Г. А. Богатирьова, О. А. Ніколайчук, О. М. Романуха, К. В. Снігур. – Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2020. – 159 с.

Додаткова

8. Ахмедова О. О. Державне регулювання розвитку морського та прибережного туризму в Україні / О. О. Ахмедова, О. О. Стрижак // Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. – Харків : Вид-во НУЦЗУ, 2020. – Вип. 1 (12). – С. 180–196.

9. Погуда Н. В. Туризм 2022 року: аналіз та перспективи розвитку / Н. В. Погуда, О. О. Стрижак // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернад-

ського. Серія: Економіка і управління. – 2023. – Т. 34 (73). – № 1. – С. 23–32.

10. Стрижак О. О. Взаємозв'язок сфери туризму та економічного розвитку суспільства / О. О. Стрижак, М. В. Алдошина // Традиції та інновації харчування туристів: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, 10 жовтня 2019 року: тези допов. / редкол.: О. І. Черевко [та ін.]. – Харків : ХДУХТ, 2019. – С. 87–90.

11. Стрижак О. О. Вплив пандемії коронавірусу Covid-19 на туристичну галузь / О. О. Стрижак // Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції "Інноваційні технології в готельно-ресторанному бізнесі", 19 – 20 травня 2020 року. – Київ : НУХТ, 2020 р. – С. 84–85.

12. Стрижак О. Вплив пандемії covid-19 на ресторанну галузь / О. Стрижак, А. Собакарь // Проблеми, пріоритети та перспективи сталого розвитку в ХХІ столітті: матеріали ХVІ міжнародної науково-практичної конференції. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. – С. 266–268.

13. Стрижак О. Інтернет-технології в діяльності сучасного туристичного агентства / О. Стрижак, Ю. Панченко // Тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції-фестивалю "Нематеріальна культурна спадщина як сучасний туристичний ресурс: досвід, практики, інновації" (м. Київ, 19–20 травня 2022 року). – Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2022. – С. 264–268.

14. Стрижак О. О. Особливості діяльності туристичних підприємств України / О. О. Стрижак, М. В. Алдошина // International Scientific Conference "Digital and Innovative Economy: Processes, Strategies, Technologies": Conference Proceedings, January 25th, 2019. – Kielce, Poland : Baltija Publishing. – Pp. 119–121.

15. Стрижак О. О. Проектування бізнес-процесів туристичного підприємства / О. О. Стрижак, М. В. Алдошина // Бізнес-Інформ. – 2019. – № 3. – С. 170–175.

16. Стрижак О. О. Розвиток туризму в контексті формування Індустрії 4.0: визначення взаємозв'язку / О. О. Стрижак // Економічний вісник НТУУ "КПІ". – 2021. – № 19. – С. 63–70.

17. Стрижак О. О. Система комунікацій в індустрії туризму: когнітивний підхід та соціально-психологічні аспекти / О. О. Стрижак, М. С. Нестеров // Причорноморські економічні студії. – 2025. – № 91. – С. 276–282.

18. Стрижак О. О. Трансформації індустрії туризму в умовах цифрової економіки / О. О. Стрижак // Економіка та управління АПК. – 2021. – № 2. – С. 41–49.
19. Стрижак О. Тенденції та перспективи розвитку міжнародного ділового туризму / О. Стрижак, С. Чайковський // Економіка та суспільство. – 2024. – № 60.
20. Стрижак О. О. Туристичний бізнес в умовах Індустрії 4.0 / О. О. Стрижак // "Сучасні тенденції розвитку індустрії туризму та гостинності: глобальні виклики": Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків / колектив авторів; Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, 2024. – С. 274–276.
21. Aldoshyna M. Relationship marketing in tourism / M. Aldoshyna, O. Stryzhak // Інфраструктура ринку. – 2020. – № 43. – С. 108–113.
22. Dekhtyar N. Digital technologies in the tourism services / N. Dekhtyar, O. Stryzhak // II International Symposium and Workshop of Applied Business Management and Economics Researches, 12–14 May 2022, Bayburt. – P. 49. – Access mode : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27872>.
23. Pohuda N. The Feasibility of Assessing The Country's Tourism Development Based on the Use of International Indices / N. Pohuda, O. Stryzhak // International Journal of Hospitality and Tourism Systems. – 2025. – Vol. 18. – Issue 1. – Pp. 133–146.
24. Sayar R. Jeopolitik riskler, turizm ve ekonomik büyüme ilişkisi: Ukrayna örneği (The relationship between geopolitic risks, tourism and economic growth: the case of Ukraine) / R. Sayar, O. Stryzhak, Y. O. Ari // Uluslararası İzmir iktisat kongresi, 12–13 Mart 2021, İzmir. – Pp. 5–6.
25. Stryzhak O. Assessment of the relationship between the tourism sector development and other sectors of economy / O. Stryzhak // Economics of Development (Економіка розвитку). – 2019. – Vol. 2. – Pp. 10–18.
26. Stryzhak O. Digitalisation of the Tourism Industry and Self-Employment: Challenges of the Gig-Economy / O. Stryzhak, V. Yermachenko, L. Cibák, M. Sidak // Tourism and Hospitality. – 2025. – Vol. 6 (1). P. – 4.
27. Stryzhak O. Geopolitical risks, GDP and tourism: an ARDL-ECM cointegration study on Ukraine / O. Stryzhak, R. Sayar, Y. O. Ari // CES Working Papers. – 2022. – XIV(1). – Pp. 85–113.

28. Stryzhak O. National Brand, Tourism and Human Development: Analysis of the Relationship and Distribution / O. Stryzhak, O. Akhmedova, O. Postupna, E. Shchepanskiy, D. Tiurina // Journal of Distribution Science. – 2021. – Vol. 19. – Issue 12. – Pp. 33–43.

29. Stryzhak O. Restaurant brand management in wartime / O. Stryzhak, N. Pohuda // Economics of Development. – 2023. – Vol. 22. – No. 3. – Pp. 21–31.

30. Stryzhak O. Socio-economic development of tourist destinations: a cross-country analysis / O. Stryzhak, L. Cibák, M. Sidak, V. Yermachenko // Journal of Eastern European and Central Asian Research (JEECAR). – 2024. – Vol. 11. – No. 1. – Pp. 79–96.

31. Stryzhak O. The prospects of the marine and coastal tourism development in Ukraine / O. Stryzhak, O. Ahmedova, M. Aldoshyna // International Conference on Sustainability Science and Management: Advanced Technology in Environmental Research (CORECT–IJSS 2019). – 2020. – Vol. 153.

32. Stryzhak O. Tourism and digital technologies: analysis of the relationship / O. Stryzhak // Economic of Development. – 2022. – Vol. 21 (2). – Pp. 42–49.

33. Stryzhak O. Transformation of human capital strategies in the tourism industry under the influence of Economy 4.0 / O. Stryzhak, O. Akhmedova, N. Leonenko, I. Lopatchenko, N. Hrabar // Problems and Perspectives in Management. – 2021. – Vol. 19. – Issue 2. – Pp. 145–156.

34. Tourism and Hospitality in Conditions of Digital Economy: Problems and Perspectives [Electronic resource] : monograph / K. Naumik-Gladka, O. Sushchenko, O. Stryzhak [et al.] ; Simon Kuznets Kharkiv national university of economics. – Kharkiv : S. Kuznets KhNUE, 2023. – 233 p. – Access mode : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/30157>.

Інформаційні ресурси

35. Інформаційний розділ Всесвітньої Туристичної Організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.world-tourism.org.

36. Інформаційний розділ з туризму в Internet [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.travel.net.

37. ПНС з навчальної дисципліни "Організація туристичних подорожей". – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=3330>.

Додатки

Додаток А

Зразок оформлення титульного аркуша

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І ПРАВА
КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА, ТОРГІВЛІ І ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

КУРСОВА РОБОТА

з початкової дисципліни

"Організація туристичних подорожей"

на тему

"....."

Виконав(-ла): здобувач(-ка) вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня
3 курсу групи (шифр групи),
спеціальності ІЗ "Туризм і рекреація"
ОПП "Туризм"
/прізвище, ініціали, підпис/

Керівник: /прізвище, ініціали, посада,
вчене звання, науковий ступінь, підпис/

Національна шкала _____
Кількість балів _____ Оцінка ECTS

Харків, 2026

**Зразок оформлення змісту курсової роботи на тему:
"Перспективи розвитку соціального туризму на базі туристичних
ресурсів Запорізького регіону"**

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	5
1.1. Категорія "соціальний туризм": характеристика та основні елементи	5
1.2. Історія формування соціального туризму	10
1.3. Соціально-економічні та законодавчі умови розвитку соціального туризму	15
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТУРИСТИЧНИХ РЕСУРСІВ ЗАПОРІЗЬКОГО РЕГІОНУ	20
2.1. Загальна характеристика регіону	20
2.2. Туристично-рекреаційний потенціал регіону	25
2.3. Аналіз напрямів розвитку соціального туризму в регіоні	30
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ТУРУ В СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ТУРИЗМУ	35
3.1. Опис туру та його програма	35
3.2. Розрахунок економічної ефективності пропонованих заходів ...	40
3.3. Методичні рекомендації щодо проведення туру	45
ВИСНОВКИ	50
ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА	53
ДОДАТКИ	55

Вихідні дані туру

Таблиця В.1

Програма обслуговування туристів за маршрутом

Населені пункти, відстань між ними, способи пересування, час прибуття	Найменування туристичних підприємств і умови розміщення	Заплановані турпослуги. Найменування екскурсій (перелік основних об'єктів показу)	Перевезення за маршрутом

Таблиця В.2

Програма туру

День	Час	Захід	Відстані, вартість, грн

Зразок технологічної карти

Технологічна карта

*Назва туристичного підприємства, яке обслуговує маршрут*Технологічна карта туристичної подорожі за маршрутом

на 20__ р.
назва маршруту

Таблиця Г.1

Основні показники маршруту

Вид маршруту	
Категорія складності	
Протяжність маршруту (км): в тому числі: пішки (на лижах) на човнах (плотах)	
Тривалість подорожі	
Число туристичних груп	
Усього туристів маршрутом	
Початок обслуговування на маршруті першої групи	
Усього людино-днів обслуговування групи	
Початок обслуговування на маршруті останньої групи	
Кінець обслуговування останньої групи	
Вартість путівки	

Місяць	Кількість туристів за місяць	Графік заїзду туристичних груп за місяцями	Кількість груп за місяць

Інформаційний лист

1. Інформаційний лист має містити достовірну інформацію про споживчі властивості туристичних послуг – програму перебування та маршрут подорожі, у тому числі інформацію про:

засоби розміщення й набір надаваних послуг;

умови проживання (місцезнаходження, категорію, рівень комфортності);

умови харчування;

умови трансферу;

програму туру;

екскурсійне обслуговування;

наявність гіда, супровідника;

додаткові послуги.

Ця інформація може міститися в додатку до договору (туристичній путівці, програмі, туристичному ваучері).

2. Пам'ятка для туриста має містити таку інформацію:

правила в'їзду у країну (місце) тимчасового перебування, умови перебування;

митні правила;

звичаї місцевого населення, національні та релігійні особливості регіону, релігійні святині, пам'ятники природи, історії, культури та інші об'єкти туристичного показу, що знаходяться під особливою охороною;

фактори ризику для здоров'я, виходячи із кліматичних та природних умов;

часовий пояс та кліматичні умови на маршруті;

небезпеки, із якими туристи можуть зіткнутися під час подорожі;

правила особистої безпеки;

особливості подорожей;

курс валют і порядок їхнього обміну;

правила оренди автомобіля, дорожнього руху та паркування.

Приклад інфолиста туру

Рекомендовані речі для подорожі в автобусному турі

Зручне для пішохідних прогулянок взуття.

Речі для купання (можливо відвідування купалень, у деяких готелях є сауна, басейн).

Термос і кип'ятильник (це дасть можливість пити гарячі напої під час переїздів, незалежно від роботи кавоварки й титану з гарячою водою в автобусі).

Аптечка з ліками в разі нездужання.

Парасолька або водонепроникна куртка.

Телефонна картка мобільного оператора travelsim (значно здешевить ваше спілкування телефоном за кордоном).

Валюта

У кожній країні своя валюта.

Як показує практика, вигідніше робити обмін у Скандинавії, ніж в Україні (гід підкаже пункт обміну, необхідну суму ви можете порахувати самостійно, виходячи з інформації про можливі витрати за маршрутом).

Валюти конвертовані, тобто їх можна поміняти надалі в будь-який час у будь-якій країні.

Керівник групи підкаже пункти обміну з вигідним курсом.

Зручно розраховуватися за маршрутом банківською карткою (уточнюйте у своєму банку умови користування: зняття лімітів, безпека картки), якщо є вибір, то краще брати з собою євро, але якщо заощадження в доларах, то можна брати й цю валюту, але 1990 року випуску (за купюри більш старшого року випуску беруть комісію).

Загальні правила під час подорожі

Переконливе прохання не спізнюватися на місце збору групи, під час пересування за маршрутом. У разі запізнення туриста на збір групи та екскурсії, автобус їде **після п'яти хвилин очікування**, а турист сам є відповідальним за зрив програми. У разі неприбуття туриста в день від'їзду групи, гід залишає заяву в поліції або в Посольстві України цієї країни. Речі туриста залишаються на рецепції останнього готелю або в багажнику автобуса, якщо турист відстав від групи під час переїзду.

У разі втрати паспорта туристом (крадіжки), він сам займається питанням документального оформлення свого повернення в Україну, керівник групи може допомогти порадою. Закордонний паспорт пропонують віддавати на зберігання керівнику групи протягом усієї поїздки.

Якщо паспорт туриста потрібно подати в консульство для реєстрації термінів повернення, паспорт в обов'язковому порядку буде знаходитися в керівника групи протягом усієї поїздки.

Завжди тримайте при собі "Корисну інформацію" із зазначенням номера телефона керівника групи й адреси готелів за маршрутом.

Медичне страхування має постійно перебувати в туриста (індивідуальний поліс) або в керівника групи на руках протягом усієї поїздки.

Не забувайте свої речі в номерах готелю.

Не залишайте свій багаж без нагляду.

Турист сам є відповідальним за гроші, документи та цінні речі, не здані в сейф готелю.

Автобус, норми поведінки в автобусному турі

Усі Ваші побажання (температура в салоні, гучність звуку та ін.) передають через керівника групи або другого водія.

Не розмовляйте голосно під час розповідей гіда в автобусі, перегляду фільмів, щоб не заважати своїм сусідам.

Якщо ви вирішили перекусити в салоні автобуса, дотримуйтесь чистоти. Продукти з яскраво вираженим запахом (часник, м'ясні консерви, риба та ін.) можуть викликати негативну реакцію у сусідів. Рекомендовано такі продукти їсти на паркінгах, під час зупинок на вулиці, за столиками.

Заборонено заносити до салону автобуса морозиво та інші продукти, які можуть призвести до псування сидіння.

Для вашої безпеки заборонено ходити салоном автобуса під час руху.

Готель

Розміщення в готелях за маршрутом передбачає у переважній більшості випадків категорію три-чотири зірки.

Поселення в готелі за міжнародними правилами здійснюють після 14:00, а виселення до 11:00.

Дотримуйте тиші у вечірній час, щоб не порушувати спокій інших гостей готелю.

Туристи, які подорожують самі, можуть бути розміщені у тримісних номерах.

За програмою туру передбачено сніданки (у турах із відпочинком на морі, переважно, систему харчування: сніданок, вечерю).

Категорично **заборонено виносити** продукти зі шведського столу, цю дію може бути прирівняно до порушення закону, тому адміністрація готелю має право звернутися до поліції або наполягти на оплаті винесеної продукції.

Користування міні-баром, платними каналами телебачення в номерах туристи оплачують самостійно, згідно із прейскурантом.

Наявність холодильника, праски, фена в номері не гарантовано.

Кордон і митниця

Під час проходження кордону необхідно приготувати паспорт (без обкладинки).

Під час проходження прикордонного, митного контролю прохання дотримуватися спокою, не ставити запитань прикордонникам і митникам.

Виходити з автобуса можна тільки з дозволу керівника групи, який отримає відповідний дозвіл від представника влади.

Фотографувати та здійснювати відеознімання на території кордону заборонено.

Під час в'їзду на територію Євросоюзу дозволено ввезення: лікеро-горілчаних виробів – 1 л; вина – 2 л; пива – 5 л; тютюнових виробів – 40 сигарет або 40 г тютюну. У разі порушення цих норм можливі великий штраф і проблеми з подальшим відвідуванням країн Євросоюзу.

Вивезення валюти за умови усного декларування – 10 000 євро (або еквівалент в іншій валюті). За умови письмового декларування обмежень на ввезення/вивезення валюти з України немає.

Зміст

Вступ.....	3
1. Порядок організації виконання курсової роботи.....	7
1.1. Загальні методичні рекомендації	7
1.2. Послідовність виконання курсової роботи	8
1.3. План розроблення туру	10
1.4. Критерії оцінювання курсової роботи.....	12
2. Вимоги до оформлення курсової роботи	13
2.1. Загальні вимоги	13
2.2. Оформлення списку використаних джерел	16
2.3. Оформлення додатків.....	17
3. Порядок захисту курсових робіт	17
Рекомендована література.....	20
Основна	20
Додаткова	20
Інформаційні ресурси	23
Додатки.....	24

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОДОРОЖЕЙ

**Методичні рекомендації
до виконання курсової роботи
для здобувачів вищої освіти
спеціальності J3 "Туризм та рекреація"
освітньої програми "Туризм"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Стрижак** Олена Олегівна

Відповідальний за видання *М. М. Салун*

Редактор *В. О. Дмитрієва*

Коректор *В. О. Дмитрієва*

План 2026 р. Поз. № 69 ЕВ. Обсяг 34 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61165, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*